

U Z N E S E N I E

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobcu **Ing. P. P.**, bývajúceho v B., zastúpenému Advokátskou kanceláriou M., s.r.o., so sídlom v B., IČO: X., proti žalovanému **J. M.**, bývajúcemu v N., **o ochranu osobnosti a iné**, vedenej na Okresnom súde Bratislava IV pod sp. zn. 16 C 87/2009, o dovolaní žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave z 21. októbra 2010 sp. zn. 3 Co 111/2010, takto

r o z h o d o l :

Dovolanie **o d m i e t a .**

Žalovanému náhradu trov dovolacieho konania nepriznáva.

O d ô v o d n e n i e

Žalobca sa žalobou podľa § 13 Občianskeho zákonníka (ďalej len „OZ“) domáhal ochrany svojej osobnosti a zaplataenia nemajetkovej ujmy na tom skutkovom základe, že žalovaný v písomnom podaní v konkurznom konaní (vedenom na Krajskom súde v Bratislave pod sp. zn. 3 K 238/1998) uviedol o žalobcovi v postavení správcu konkurznej podstaty výrok: „Predaje majetku sa uskutočňovali tak, že dopredu bol známy víťaz verejného ponukového konania“. Okresný súd Bratislava IV rozsudkom z 23. marca 2010 č.k. 16 C 87/2009 – 156 žalobu zamietol a žalobcovi uložil povinnosť zaplatiť žalovanému 1 465,61 € trov konania. V odôvodnení svojho rozhodnutia súd prvého stupňa uviedol, že predpokladom úspešnosti v konaní o ochranu osobnosti je, že došlo k neprimeranému zásahu, ktorý je objektívne spôsobilý privodiť ujmu na právach chránených ustanovením § 11 OZ. Podľa jeho názoru výrok, od ktorého žalobca odvodzoval uplatňovaný nárok, nespôsobil žalobcovi ujmu na jeho osobnostných právach, pretože nebol urobený verejne, nedostal sa na známosť širokej verejnosti, došlo k nemu v rámci úradného konania a zásah nevybočil

z rámca daného platnými právnymi predpismi. O náhrade trov konania súd rozhodol podľa § 142 ods. 1 O.s.p.

Krajský súd v Bratislave na odvolanie žalobcu rozsudkom z 21. októbra 2010 sp. zn. 3 Co 111/2010 potvrdil odvolaním napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa vo výroku vo veci samej a zmenil ho v časti výroku o trovách konania tak, že uložil žalobcovi povinnosť nahradiť žalovanému 1 108,11 € trov prvostupňového konania. Náhradu trov odvolacieho konania žalovanému nepriznal. V celom rozsahu sa stotožnil so skutkovými závermi súdu prvého stupňa ako i jeho právnym posúdením vo veci samej. Zmenu výšky priznanej náhrady trov konania odvolací súd odôvodnil zmenou § 10 ods. 8 vyhlášky č. 655/2004 Z.z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb s účinnosťou od 1. júna 2009.

Rozsudok odvolacieho súdu napadol dovolaním žalobca a navrhol, aby dovolací súd zrušil napadnutý rozsudok a vec vrátil odvolaciemu súdu na ďalšie konanie. Prípustnosť dovolania vyvodzoval z dovolacieho dôvodu podľa § 237 písm. f/ O.s.p. Naplnenie tohto dovolacieho dôvodu nachádzal v tom, že mu odvolací súd nedoručil vyjadrenie žalovaného k jeho odvolaniu, čím bola porušená zásada kontradiktórnosti súdneho konania a právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods.1 Dohovoru o ochrane základných práv a ľudských slobôd ako aj čl. 48 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky. V tejto súvislosti dovolateľ poukázal aj na rozsudok Európskeho súdu pre Ľudské práva z 27. apríla 2004 vydaného v právnej veci p. Hudákovej a spol. c/a Slovenská republika. Naplnenie toho istého dovolacieho dôvodu (§ 237 písm. f/ O.s.p.) dovolateľ ďalej nachádzal v tzv. prekvapivosti rozhodnutia odvolacieho súdu, keďže proti jeho záverom nemal možnosť predložiť svoje právne argumenty. V tejto súvislosti uviedol, že kým súd prvého stupňa zamietol žalobu z dôvodu, že žalobca nepreukázal objektívnu spôsobilosť zásahu, tak odvolací súd rozhodnutie založil na závere, že žalovaný vykonával svoje subjektívne právo primeraným spôsobom. V neposlednom rade dovolateľ nachádzal naplnenie dovolacieho dôvodu podľa § 237 písm. f/ O.s.p. aj v nedostatku riadneho odôvodnenia napadnutého rozhodnutia, nakoľko súd nevysvetlil, v čom spočívala primeranosť zásahu žalovaného a nevysporiadal sa s otázkou, či žalovaný preukázal pravdivosť svojho skutkového tvrdenia.

Žalovaný vo vyjadrení k dovolaniu žalobcu uviedol, že rozhodnutie odvolacieho súdu je vecne správne a trval na tom, že nikdy neuvádzal nepravdivé skutkové tvrdenia a každé svoje tvrdenie doložil listinnými dôkazmi.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 O.s.p.) po zistení, že dovolanie podal včas účastník konania (§ 240 ods. 1 O.s.p.) zastúpený advokátom (§ 241 ods. 1 O.s.p.), skúmal bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243a ods. 1 O.s.p.), či dovolanie smeruje proti rozhodnutiu, ktoré možno napadnúť týmto opravným prostriedkom, pretože dovolaním možno napadnúť nie všetky právoplatné rozhodnutia odvolacieho súdu, ale len tie, voči ktorým podanie dovolania pripúšťa zákon (§ 236 O.s.p.).

V prejednávanej veci je dovolaním napadnutý rozsudok odvolacieho súdu. Podľa § 238 ods. 1 O.s.p. je dovolanie prípustné proti rozsudku odvolacieho súdu, ktorým bol zmenený rozsudok súdu prvého stupňa vo veci samej. V zmysle § 238 ods. 2 O.s.p. je dovolanie prípustné tiež proti rozsudku, v ktorom sa odvolací súd odchyľil od právneho názoru dovolacieho súdu vysloveného v tejto veci. Podľa § 238 ods. 3 O.s.p. je dovolanie prípustné tiež vtedy, ak smeruje proti potvrdzujúcemu rozsudku odvolacieho súdu, vo výroku ktorého odvolací súd vyslovil, že dovolanie je prípustné, pretože ide o rozhodnutie po právnej stránke zásadného významu, alebo ak ide o potvrdenie rozsudku súdu prvého stupňa, ktorým súd prvého stupňa vo výroku vyslovil neplatnosť zmluvnej podmienky podľa § 153 ods. 3 a 4.

Keďže podané dovolanie nesmeruje proti zmeňujúcemu rozsudku, ale takému potvrdzujúcemu rozsudku odvolacieho súdu, vo výroku ktorého odvolací súd nevyslovil, že dovolanie proti nemu je prípustné ani takému potvrdzujúcemu rozsudku súdu prvého stupňa, v ktorom súd prvého stupňa vo výroku vyslovil neplatnosť zmluvnej podmienky podľa § 153 ods. 3 a 4, nemožno prípustnosť podaného dovolania vyvodiť z § 238 ods. 1 O.s.p., ani z § 238 ods. 3 O.s.p. Pre úplnosť treba uviesť, že dovolací súd v prejednávanej veci dosiaľ nerozhodoval, preto ani nevyslovil právny názor, ktorým by boli súdy viazané (§ 238 ods. 2 O.s.p.). Z týchto dôvodov dospel dovolací súd k záveru, že dovolanie žalobcu nie je podľa § 238 ods. 1 až 3 O.s.p. procesne prípustné.

So zreteľom na zákonnú povinnosť (§ 242 ods. 1 druhá veta O.s.p.) skúmať vždy, či napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu nebolo vydané v konaní postihnutom niektorou z procesných väd uvedených v § 237 O.s.p., neobmedzil sa dovolací súd len na skúmanie

prípustnosti dovolania podľa § 238 O.s.p., ale zaoberal sa i otázkou, či konanie nie je postihnuté niektorou z väd vymenovaných v § 237 O.s.p. Toto ustanovenie pripúšťa dovolanie proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vtedy, ak a/ sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b/ ten, kto v konaní vystupoval ako účastník, nemal spôsobilosť byť účastníkom konania, c/ účastník konania nemal procesnú spôsobilosť a nebol riadne zastúpený, d/ v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e/ sa nepodal návrh na začatie konania, hoci podľa zákona bol potrebný, f/ účastníkovi konania sa postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom, g/ rozhodoval vylúčený sudca alebo bol súd nesprávne obsadený, ibaže namiesto samosudcu rozhodoval senát.

Dovolateľ existenciu procesných väd konania v zmysle § 237 písm. a/ až e/ a g/ O.s.p. netvrdil a procesné vady tejto povahy v dovolacom konaní ani nevyšli najavo. Prípustnosť dovolania preto z týchto ustanovení nemožno vyvodiť.

Podľa názoru dovolateľa mu v konaní bola odňatá možnosť pred súdom konať.

O odňatie možnosti pred súdom konať v zmysle § 237 písm. f/ O.s.p. ide v prípade procesného postupu, ktorým súd znemožnil účastníkovi konania realizáciu procesných oprávnení priznaných mu v občianskom súdnom konaní (napr. oprávnenia byť prítomný na pojednávaní, vyjadrovať sa k veci, navrhovať dôkazy, podať opravný prostriedok alebo vyjadrenie, v stanovenej lehote urobiť procesný úkon a pod.).

1. Žalobca namietal, že mu bola odňatá možnosť pred súdom konať tým, že mu odvolací súd nedoručil vyjadrenie žalovaného k jeho odvolaniu, ktorým napadol prvostupňový rozsudok. Odvolací súd tým údajne porušil princíp kontradiktórnosti konania a rovnosti zbraní ako súčasť práva na spravodlivý súdny proces.

Dovolací súd nepovažuje uvedenú námietku za opodstatnenú.

Je pravdou, že Ústavný súd Slovenskej republiky vo viacerých prípadoch dospel k záveru, že nedoručenie vyjadrenia účastníka konania druhému účastníkovi konania vytvára stav nerovnosti účastníkov v konaní pred súdom, čo je v rozpore s princípom kontradiktórnosti konania a rovnosti zbraní ako súčasť práva na spravodlivý proces (mutatis

mutandis I. ÚS 2/05, I. ÚS 100/04, I. ÚS 335/06), a možno ho kvalifikovať ako odňatie možnosti konať súdom (I. ÚS 156/07).

Zároveň ale Ústavný súd Slovenskej republiky pripustil, že v niektorej veci môže byť absencia stanoviska k vyjadreniu k opravnému prostriedku druhého účastníka konania právne irelevantná. O taký prípad ide vtedy, keď súd rozhodujúci o opravnom prostriedku, nezaložil svoje rozhodnutie na vyjadrení k opravnému prostriedku (teda vtedy, keď vyjadrenie k opravnému prostriedku nemalo zásadný vplyv na rozhodnutie o opravnom prostriedku). Dovolací súd v tejto súvislosti poukazuje na uznesenie z 20. decembra 2010 sp. zn. IV. ÚS 462/2010, v ktorom Ústavný súd Slovenskej republiky akcentoval, že prvostupňový súd má zákonnú povinnosť doručiť odvolanie bezodkladne ostatným účastníkom konania a ak odvolanie smeruje proti rozhodnutiu vo veci samej, má povinnosť vyzvať účastníkov konania, aby sa k odvolaniu vyjadrili; iná povinnosť mu z Občianskeho súdneho poriadku (§ 209a ods. 1 O.s.p. a ani z iných jeho ustanovení) nevyplýva. Z Občianskeho súdneho poriadku vyslovene nevyplýva ani povinnosť odvolacieho súdu predložiť druhému účastníkovi konania späť na zaujatie stanoviska vyjadrenie druhého účastníka konania k opravnému prostriedku, avšak pokiaľ ide o odvolacie konanie uskutočňované bez nariadenia ústneho pojednávania, *malo by byť* vyjadrenie k opravnému prostriedku predložené druhému účastníkovi konania.

Podľa právneho názoru dovolacieho súdu vyjadrenie účastníka konania k odvolaniu druhého účastníka konania *by malo byť* predložené odvolateľovi vtedy, pokiaľ vyjadrenie k odvolaniu má zásadný vplyv na rozhodnutie odvolacieho súdu. Iný pohľad na realizáciu práva účastníka oboznámiť sa s vyjadrením procesnej protistrany by mohol v praxi znamenať neustály (opakujúci sa a nikdy nekončiaci) proces vyjadrovania sa jedného účastníka konania k vyjadreniu druhého účastníka konania, pričom možnosť poznať obsah príslušného vyjadrenia je zabezpečovaná aj právom účastníka konania na nahliadnutie do súdneho spisu. Podľa názoru dovolacieho súdu by takýto pohľad mohol mať až znaky prílišného právneho formalizmu, odporujúceho materiálnemu chápaniu princípu právneho štátu (pod prehnaným formalizmom sa rozumie interpretácia ustanovenia, pri ktorej striktné trvanie na formálnych stránkach práva neplní žiadnu rozumnú funkciu, ale naopak popiera samotný zmysel právnej úpravy). Za okolností teda, že zákon vyslovene neukladá povinnosť súdu doručovať vyjadrenie k odvolaniu druhej procesnej strane a vyjadrenie k odvolaniu nemá svojím obsahom takmer žiadny vplyv na rozhodnutie odvolacieho súdu, vychádza dovolací súd z názoru, že odňatie možnosti pred súdom konať v zmysle § 237 písm. f/ O.s.p. nezakladá iba

sama skutočnosť, že odvolateľovi nebolo predložené vyjadrenie druhej procesnej strany k jeho odvolaniu.

Dovolací súd vzal na zreteľ individuálne okolnosti prejednávanej veci a pristúpil k skúmaniu, či vyjadrenie žalovaného malo zásadný vplyv na rozhodnutie odvolacieho súdu. Dospel k záveru, že nedoručenie strohého vyjadrenia žalovaného k odvolaniu žalobcu (viď č.l. 177 spisu) druhej procesnej strane (žalobcovi) bolo v preskúmvanej veci právne irelevantné, lebo predmetné vyjadrenie – ako vyplýva zo spisu – nemalo vplyv na rozhodnutie odvolacieho súdu o opravnom prostriedku žalobcu. Z odôvodnenia dovolaním napadnutého rozsudku (v ktorom sa vyjadrenie žalovaného k odvolaniu uvádza na str. 5 ods. 4 rozsudku) nevyplýva, že by odvolací súd k prijatiu jeho záverov viedlo vyjadrenie žalovaného k odvolaniu žalobcu.

2. Žalobca ďalej namietal, že mu bola odňatá možnosť konať pred súdom tým, že odvolací súd založil svoje rozhodnutie na záveroch, ku ktorým nemal možnosť vyjadriť svoje právne argumenty. Žalobca tvrdil, že kým súd prvého zamietol žalobu z dôvodu, že žalobca nepreukázal objektívnu spôsobilosť zásahu, tak odvolací súd rozhodnutie založil na závere, že žalovaný vykonával svoje subjektívne právo primeraným spôsobom.

O tzv. prekvapivé rozhodnutie ide predovšetkým vtedy, ak odvolací súd založí svoje rozhodnutie vo veci na iných právnych záveroch ako súd prvého stupňa, za súčasného naplnenia tej okolnosti, že proti týmto iným (odlišným) právnym záverom odvolacieho súdu, nemá účastník konania možnosť vyjadrovať sa, právne argumentovať, prípadne predkladať nové dôkazy, ktoré sa z hľadiska doterajších právnych záverov súdu prvého stupňa, nejavili ako významné. V danom prípade oba súdy nižšieho stupňa dospeli k rovnakým právnym záverom, že výrokom uvedeným v žalobe neboli porušené žalobcove osobnostné práva podľa § 11 OZ a argumenty, ktoré uviedli vo svojich rozhodnutiach (a poukazoval na ne aj dovolateľ v dovolaní) podporovali jeden a ten istý právny záver; preto nejde o tzv. prekvapivé rozhodnutie odvolacieho súdu ako sa mylne žalobca domnieva. V tomto smere dovolací súd považuje za potrebné uviesť, že proti právnemu záveru súdu prvého stupňa o neporušení osobnostných práv, mal žalobca možnosť namietat' v odvolaní proti rozsudku súdu prvého stupňa, ktorú aj využil a okrem iného v odvolaní právne zdôvodnil, prečo nepovažuje právny záver prvostupňového súdu za správny.

3. Žalobca naplnenie dovolacieho dôvodu podľa § 237 písm. f/ O.s.p. nachádzal aj v tom, že podľa jeho názoru rozhodnutie odvolacieho súdu nie je riadne odôvodnené, pretože súd nevysvetlil, v čom spočívala primeranosť zásahu žalovaného a nevysporiadal sa s otázkou, či žalovaný preukázal pravdivosť svojho skutkového tvrdenia.

Pokiaľ žalobca namieta nedostatky týkajúce sa odôvodnenia dovolaním napadnutého rozsudku odvolacieho súdu (nepreskúmateľnosť), treba uviesť, že nie každá procesná nesprávnosť, ku ktorej dôjde v priebehu občianskeho súdneho konania, je relevantná z hľadiska procesnej prípustnosti dovolania. S niektorými najzávažnejšími, taxatívne vymenovanými procesnými vadami, ktoré zakladajú zmätočnosť, spája Občiansky súdny poriadok priamo prípustnosť dovolania (viď § 237 O.s.p.); vady tejto povahy sú zároveň aj prípustným dovolacím dôvodom (§ 241 ods. 2 písm. a/ O.s.p.). Niektorým vadám inej procesnej povahy majúcej za následok nesprávne rozhodnutie vo veci (s tzv. iným vadám konania) pripisuje Občiansky súdny poriadok význam v tom zmysle, že ich považuje za relevantný dovolací dôvod (viď ustanovenie § 241 ods. 2 písm. b/ O.s.p.), ktorý možno uplatniť v dovolaní, ale len pokiaľ je procesne prípustné. Uznesením občianskoprávneho kolégia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky bolo odporúčané uverejniť v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 28. augusta 1997 sp. zn. 2 Cdo 5/1997, v ktorom tento súd dospel k právnenému názoru, že „konanie je postihnuté inou vadou, ktorá mala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci (§ 241 ods. 2 písm. b/ O.s.p.) aj vtedy, ak odvolací súd svoj právny záver riadne neodôvodnil, takže jeho rozsudok zostal nepreskúmateľný“. Tento rozsudok bol v uvedenej zbierke publikovaný ako R 111/98. Podľa právneho názoru dovolacieho súdu je názor zaujatý v uvedenom judikáte plne opodstatnený aj v prejednávanej veci. Právna kvalifikácia nepreskúmateľnosti súdneho rozhodnutia súdu nižšieho stupňa ako dôvodu zakladajúceho (len) tzv. inú vadu konania pritom vyplýva aj z ďalších rozhodnutí Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (viď napríklad rozhodnutia sp. zn. 1 Cdo 140/2009, 2 M Cdo 18/2008, 3 Cdo 249/2008, 3 Cdo 9/2009, 3 Cdo 290/2009, 3 Cdo 338/2009 a 5 Cdo 290/2009). Preto sama skutočnosť, že v konaní prípadne došlo k procesnej vade tejto povahy (nepreskúmateľnosť rozhodnutia), nemôže v danom prípade založiť prípustnosť dovolania žalobcu, lebo nejde o vadu v zmysle § 237 O.s.p.

Zo všetkých vyššie uvedených dôvodov dospel Najvyšší súd Slovenskej republiky k záveru, že v prejednávanej veci je dovolanie žalobcu podľa Občianskeho súdneho poriadku

procesne neprípustné, preto Najvyšší súd Slovenskej republiky mimoriadny opravný prostriedok žalobcu podľa § 243b ods. 5 O.s.p. v spojení s § 218 ods. 1 písm. c/ O.s.p. odmietol.

V dovolacom konaní úspešnému žalovanému vzniklo právo na náhradu trov konania proti žalobcovi, ktorý úspech v dovolacom konaní nemal (§ 243b ods. 5 O.s.p. v spojení s § 224 ods. 1 O.s.p. a § 142 ods. 1 O.s.p.). Dovolací súd nepriznal žalovanému náhradu trov dovolacieho konania, lebo v dovolacom konaní nepodal návrh na uloženie povinnosti nahradiť trovy dovolacieho konania (§ 151 ods. 1 O.s.p.).

Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

P o u č e n i e : Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 13. októbra 2011

JUDr. Daniela Sučanská, v.r.
predsedníčka senátu

Za správnosť vyhotovenia: Klaudia Vrauková